

Творча група «STEAM-Десна»:

Оксана Лісова, Весняна Явтушинська, Тетяна Кудря, Ніна Костюченко, Тетяна Заболотна, учителі початкових класів опорного закладу «Деснянський НВК «гімназія – ЗОШ І ст.» Деснянської селищної ради Чернігівської області

УКРАЇНА – МІЙ РІДНИЙ КРАЙ

(виховний захід з елементами STEM для учнів 3 – 4-х класів)

З нагоди 30-ї річниці Незалежності України, з метою національно-патріотичного виховання та всебічного розвитку підростаючого покоління, за сприяння 169 навчального центру Збройних Сил України імені князя Ярослава Мудрого творча група педагогів опорного закладу «Деснянський навчально-виховний комплекс «гімназія – загальноосвітня школа І ступеня» розробила виховний захід «Україна – мій рідний край» для учнів 3 – 4-х класів.

Актуальність обраної теми зумовлюється процесом становлення України як єдиної незалежної держави.

Одним із пріоритетних напрямів виховання підростаючого покоління є національно-патріотичне, яке орієнтоване на свідомого громадянина своєї держави. Виховання почуття патріотизму, відданості

справі зміцнення державності, активної громадянської позиції нині визнані проблемами загальнодержавного масштабу.

Слід відмітити, що за роки незалежності в Україні створено передумови для оновлення змісту освітнього процесу, формування демократичних цінностей та громадянської позиції молодого покоління.

Патріотичне виховання є одним з пріоритетних напрямів сучасної школи. Розбудова України як суверенної держави ставить перед школою й педагогами відповідальне та складне завдання – виховати

духовно свідоме підростаюче покоління патріотів своєї Батьківщини, спадкоємців і продовжувачів національно-патріотичних традицій.

Автори виховного заходу «Україна – мій рідний край», приуроченого 30-й річниці Незалежності України, дібрали та поєднали різноманітні методи й форми роботи на уроці, наповнюючи його духом патріотизму, маючи на меті формування громадянина-патріота, сприяння глибокому розумінню дітьми громадянського обов'язку, спонукання їх до саморозвитку на благо держави, а також плекання традицій українського народу, пізнання природи рідного краю та вивчення історії власного народу.

Останнім часом в освітньому просторі України набирає обертів тренд STEM-освіти. Вона охоплює природничі науки (Science), технології (Technology), технічну творчість (Engineering) та математику (Mathematics).

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 року № 960-р було схвалено Концепцію розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти), основною метою якої є сприяння розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти) як основи конкурентоспроможності та економічного зростання нашої держави, формування новітніх компетентностей громадян, підготовки фахівців нової генерації, здатних до засвоєння знань і розроблення та використання новітніх технологій [2].

Шляхом упровадження на уроках проблемного навчання, створення на заняттях проблемних ситуацій для самостійного здобуття необхідних знань здобувачами освіти в процесі їх вирішення, ми сприяємо розвитку і вихованню всебічно розвиненої, освіченої, інноваційної особистості.

Однак, важливо розуміти, що STEM – це не просто технічна освіта. Вона охоплює значно ширше поняття, а саме вдале поєднання креативності та технічних знань [11].

Використання елементів STEM-освіти під час уроку сприяє вдосконаленню в молодших школярів навичок пошуково-дослідницької діяльності, у тому числі і з питань національно-патріотичного виховання. Цікавим є те, що під час STEM-уроку в центрі уваги знаходиться не вчитель, а практичне завдання, яке потрібно вирішити. Учні ж учаться вирішувати це практичне завдання шляхом спроб і помилок, а не вивчають «суху» теорію.

У ході заняття учні виконують завдання, використовуючи гаджети, що підвищує пізнавальний інтерес та осучаснює навчальний процес.

Використання різноманітних методів роботи на уроці сприяє глибшому засвоєнню матеріалу, мотивує до подальшого вивчення теми.

Наскрізною лінією виховного заходу є патріотизм. Органічно поєднано всі складові національно-патріотичного виховання: громадянсько-патріотичне виховання, військово-патріотичне виховання, духовно-моральне виховання.

Розробка заходу «Україна – мій рідний дім» з елементами STEM – освіти рекомендована для використання вчителями початкових класів, вихователями груп продовженого дня закладів загальної середньої освіти.

Мета: поглиблення знань учнів про Україну; розвиток мовлення, мислення, кругозору, умінь оцінювати твори мистецтва та пам'ятки культури, організовувати та оцінювати власну роботу, співпрацювати в групі, користуватися приладами та матеріалами для проведення дослідів; формування відчуття приналежності до України, стійкої громадянської позиції, виховання почуття патріотизму та національної свідомості, любові до Батьківщини.

Обладнання: телевізор, ноутбук, смартфони, ручки, фломастери, набір стікерів у вигляді серця, ватман з правилами, емблеми груп «Північ», «Південь», «Захід», «Схід», двосторонній скотч, набір для оригамі, карта України, пазли «Карта України», чиста тарілка, склянка гарячої води, цукерки «Skittles»/«M&Ms», чистий аркуш паперу, простий олівець, монета.

Музичне та відео оформлення: звукозапис пісні «Лише у нас на Україні», Гімн України, відеоролики «Що є Україна», «Перлина Україна», «Історія України за 3 хвилини», «Любіть Україну!»

Час проведення: до 50 хв.

Перебіг заходу

I. Вступна частина

1. Психологічна настанова на урок

Учитель. Доброго дня, діти. Рада вас вітати. Будь ласка, привітно усміхніться один одному й побажайте гарного дня.

(Діти вітаються один з одним, бажаючи гарного дня).

Як ви думаєте, від чого так повіяло теплом? Від чого на краплинку сонця, на краплинку щастя збільшилось у світі?

(Відповіді учнів).

Так, навіть від одного доброго слова, вашої щирої усмішки стає краще й тепліше на душі.

2. Повідомлення теми уроку

Учитель.

На Землі великій є одна країна:
гарна, неповторна, красна, як калина.
І живуть тут добрі люди, працюючі.
І скажу, до речі, ще й талановиті.
Землю засівають і пісень співають.

(Звучить пісня «Де така це є земля»)

Учитель. Україна... Наша рідна країна, земля наших батьків, на якій нам судилося народитися і жити, яка стала для всіх нас Батьківщиною.

Сьогодні на уроці ми поговоримо про Україну – край, де ми народилися й живемо.

3. Використання прийому «Асоціативний куш». Вправа «Піктограма»

Учитель. Що для вас Україна? Уявіть. На аркушах намалуйте це слово-асоціацію.

(Діти беруть стікери, малюють слово-асоціацію, по черзі виходять до дошки та кріплять піктограми на карту кордонів України.)

Учитель. Ми живемо в найкращій країні у світі – Україні. Це вільна і єдина країна. Це усмішка мами, це сонце на небі, це борщ і галушки, це гордий Тарас. Це воля й правда, хліба золотисті, дівчата-тополі в червоному намисті й моря глибокого синь, – все це є в нас в Україні!

4. Об'єднання в групи

Учитель. Оглядаючи з високості рідну землю, захоплюєшся її красою і величчю. Яка широчінь! Який простір! На заході постають зелені Карпатські гори, на півдні золотиться море стиглої пшениці, на сході встають терикони донецьких шахт, на півночі багряніють червоною калиною ліси.

(Показ відео «Що є Україна» до 1 хв)

(Учитель об'єднує дітей у чотири групи – діти по черзі називають частини України: «Північ», «Південь», «Захід», «Схід» і займають місця за окремими партами, які в класі розташовані за компасом).

5. Правила роботи в групі

Учитель. Для того, щоб досягти мети уроку, ефективно працювати та отримати задоволення від спільної діяльності пропоную прийняти правила роботи в групі.

На дошці прикріплено ватман із запропонованими правилами. Завдання кожної групи – вибрати з переліку 2 правила, представнику групи прикріпити праворуч від обраних правил свою емблему та озвучити ті правила, які група вважає необхідними для ефективної роботи.

(Прийняття правил роботи групи – до 5 хв.)

Правила роботи в групі:

1. Цінувати час.

2. Говорити по черзі.
3. Говорити стисло, по темі.
4. Говорити тільки від свого імені.
5. Бути позитивними до себе та до інших.
6. Правило додавання (Я + Ти = Ми).
7. Правило поваги до думки іншого члена групи.
8. Правило добровільної активності.

II. Основна частина

Учитель. 24 серпня наша держава відзначає 30-ту річницю своєї Незалежності. За цей час Україна стала сильнішою і могутнішою. Як і будь яку іншу державу її відрізняють від інших країн світу: Гімн, Прапор і Герб.

З Гімном пов'язані віковічні прагнення нашого народу до незалежності, які в наш час стали реальністю. Прошу всіх встати.

(Учителі та учні виконують Гімн України – 2 хв)

Учитель. Символом суверенітету нашої держави є і синьо-жовтий Прапор, день народження якого ми щорічно відзначаємо 23 серпня, починаючи з 2004 року.

Існує кілька версій поєднання саме синього та жовтого кольорів на нашому Прапорі. Чи маєте хтось бажання презентувати одну з версій?

(Відповіді дітей)

Учитель. Так, найпоширеніша з версій така: синій – це символ миру, неба, жовтий – пшеничного поля, праці, достатку. Також синій колір символізує ріки й гори, а жовтим кольором віддається данина пам'яті про Київську Русь.

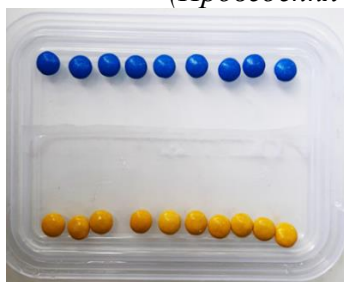
Сьогодні пропоную вам провести освітній STEM-дослід, який охоплює такі природничі (Science) науки як хімія, фізика, біологія і власноруч створити Прапор України із запропонованих матеріалів. Для цього нам знадобляться: чиста тарілка, склянка досить теплої води, цукерки «Skittles»/«M&Ms».

Перебіг дослід

(Учитель демонструє етапи дослід, діти виконують)

1. Розкладаємо цукерки жовтого і синього кольору (сині вгорі, жовті внизу).
2. У центр тарілки наливаємо досить теплу воду і спостерігаємо утворення кольорів.

(Проведення дослід – до 2 хв)

Учитель. Наступний STEM-дослід стосується технології (Technology). До відзначення 30-річчя Незалежності України Монетний двір «Княжий» викарбував безоплатну пам'ятну медаль для кожного українця. Вона доступна усім, хто хоче зберегти пам'ять про таку важливу для нас та нашої держави подію [13].

(На екрані зображення монети)

Учитель. Ми сьогодні за допомогою монети, а саме української гривні, зможемо провести ще один дослід, який технічно підтвердить можливості учнів створити відбиток Герба нашої держави.

(Учитель демонструє етапи дослід, діти виконують)

Обладнання: чистий аркуш паперу, простий олівець, монета 1 грн.

Перебіг досліду

1. Накриваємо монету чистим аркушем паперу.
2. Починаємо зафарбовувати аверс монети простим олівцем.

Учитель. На папері залишається зображення Герба.

(Виконання досліду – до 2 хв)

Учитель. Пам'ятаймо, що ми є свідками великих змін нашої Батьківщини, і ви – майбутнє нашої держави!

Глянь навкруги, яка твоя земля:
Красива, дивовижна і єдина.
Усе тут дороге: ліс, гори і поля,
Бо це Вітчизна наша – Україна!

Учитель. Виконання наступного завдання не обійдеться без використання гаджетів (комп'ютерної техніки, планшетів, смартфонів) (Engineering).

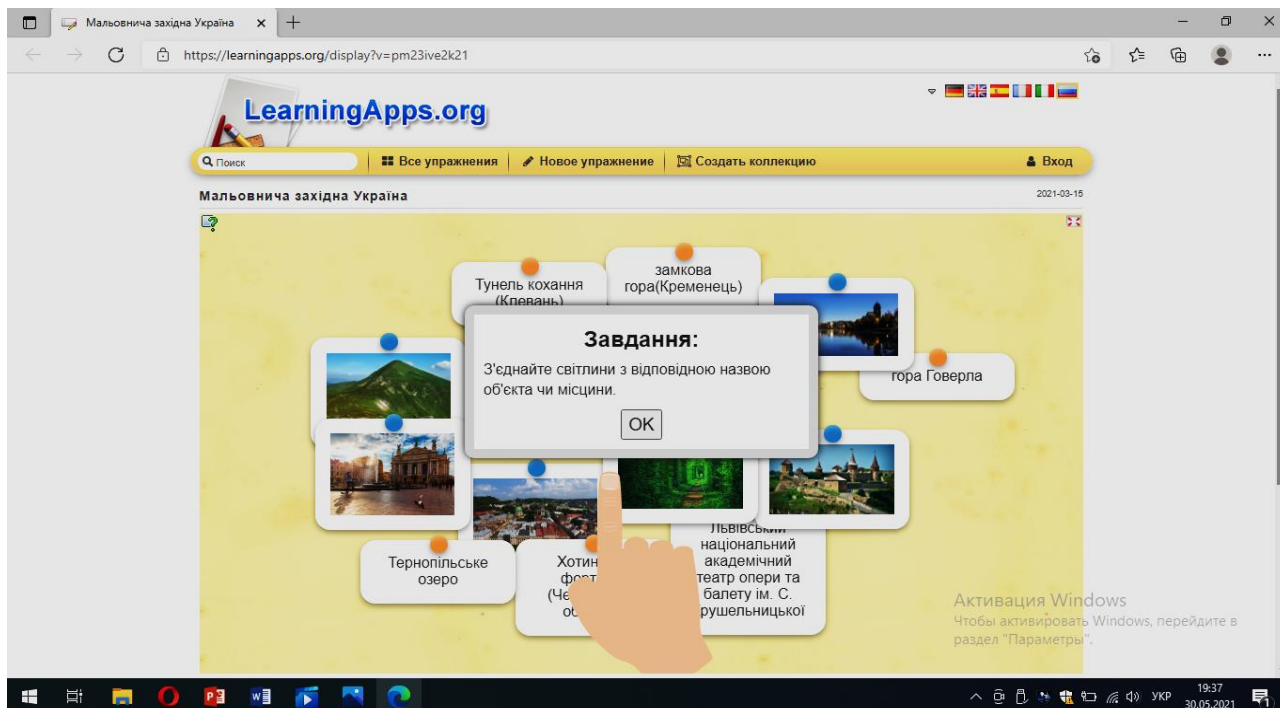
Кожен регіон має свої пам'ятники архітектури та визначні історичні місця. Ці місця відомі не лише в Україні, а й за її межами. Пропоную виконати завдання «Мальовнича Україна», в якому вам потрібно з'єднати світлини з відповідною назвою об'єкта чи місця.

Група «Північ»: <https://learningapps.org/display?v=pvhddw1pk21>

Група «Південь»: <https://learningapps.org/display?v=ptf0t0yfn21>

Група «Схід»: <https://learningapps.org/display?v=pfooyzrik21>

Група «Захід»: <https://learningapps.org/display?v=pm23ive2k21>

(Діти заходять за посиланнями в програму та виконують завдання. Посилання кожна група отримує у Viber)

Зразок завдання

Учитель. Ми з вами щойно переконалися, що наша країна мальовнича, єдина й неповторна. Але засиділись мабуть. Тож не завадить і порухатись.

(Діти виконують руханку під музику «Перлина Україна» – до 2 хв)

Учитель. Прекрасна природа України! А які величні її гори! Розв'яжімо задачу та дізнаємось дещо про їх висоту (Mathematics).

Задача. Висота найвищої вершини гори Говерла в Карпатах дорівнює 2061 м, що на 516 м більше, ніж висота найвищої кримської гори Роман-Кош і на 821 м більше, ніж висота кримської гори Демерджі. На скільки гора Роман-Кош вища за гору Демерджі?

Говерла

Роман-Кош

Демерджі

(На екрані – фото гір та умова задачі. Кожна група пише розв'язання задачі. По закінченню роботи представник групи презентує її роботу)

Учитель. Україна... Це не просто слово. Це не назва на географічній карті. Це наша домівка, де мама і тато, де тепло й затишно. Це славна земля з довгою історією, яку творив волелюбний народ. Ось уже 30 років ми прагнемо довести своє право на існування на політичній мапі світу. Перші кроки незалежності стали випробуванням – тестуванням на зрілість, на терпіння, на толерантність, нарешті – на здоровий глузд. Нині уже ніхто не сумнівається в тому, що український народ у змозі поліпшити життя у своєму домі. Давайте ж згадаємо як усе починалось.

(Демонструється відео «Історія України за 3 хв»)

Учитель. Які ж ознаки характеризують державу як незалежну. Передусім це – територіальна цілісність, тобто цілісність і недоторканність території в межах державного кордону. Відповідне положення закріплено в Конституції України. Згідно зі Ст.2 документа, суверенітет України

поширюється на всю її територію, яка в межах наявного кордону є цілісною й недоторканою. За Ст.17, захист суверенітету й територіальної цілісності України є одним з найважливіших обов'язків держави, справою всього Українського народу [10].

Я пропоную вам долучитися до колективної роботи зі створення територіально-цілісної незалежної України.

Практична робота: складання карти України по частинах світу: північ, південь, захід, схід.

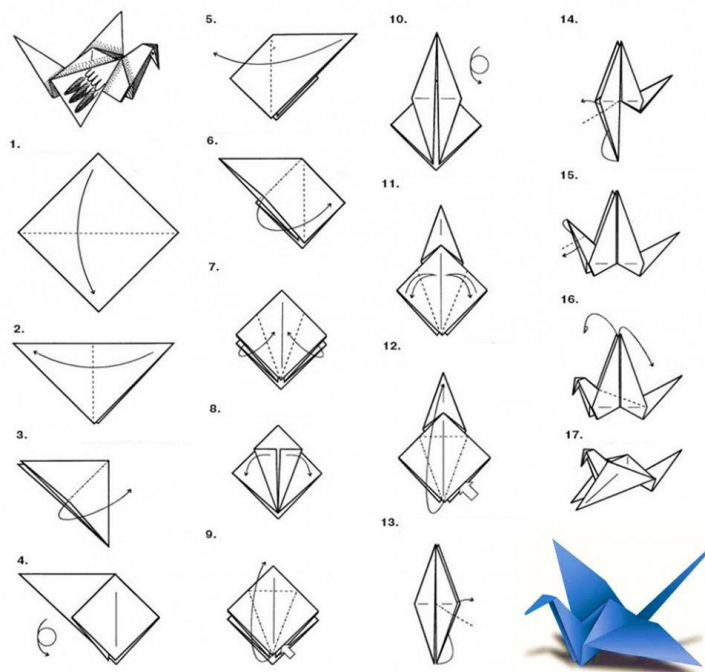
(На партах дітей конверти, у яких містяться пазли – частини України)

Учитель. Ваше завдання, скласти пазли так, щоб утворилася та частина України, яку ви представлятимете: зеленолиста північ, карпатський захід, золотистий південь, промисловий схід. По закінченню роботи представник від вашої групи повідомляє про готовність, підходить до загальної карти на дошці та прикріплює результат спільної роботи групи, заповнюючи карту України.

(Виконання практичної роботи – до 3 хв)

Учитель. Дякую за активність і наполегливість у виконанні завдання.

Бажаю вам бути такими ж цілеспрямованими у досягненні власної мети. Сподіваюсь, що вона буде так чи інакше пов'язана з нашою країною: з місцем, де ви народились, з людьми, які поруч, з тими захопленнями і уподобаннями, які приносять вам задоволення. Незалежна Україна славиться талановитими людьми – майстрами своєї справи. Пропоную вам удосконалити свої уміння в техніці оригамі і виготовити журавлика.

(Дітям пропонується схема виготовлення журавлика. Вчитель ознайомлює дітей зі схемою. Діти виконують індивідуальну роботу. Під час виконання роботи вчитель за необхідності допомагає дітям і повідомляє про символічне значення журавля в житті українського народу).

Учитель. Журавель завжди був улюбленцем українського народу і вважався символом України, а кількість казок, легенд, пісень і віршів, присвячених цьому птаху і не злічити [7].

ОБЛІТАВ ЖУРАВЕЛЬ

Облітав журавель
Сто морів, сто земель,
Облітав, обходив,
Крила, ноги натрудив.
Ми спитали журавля:
- Де найкраща земля?
Журавель відповідає:
- Краще рідної немає!

Платон Воронько

Відлітаючи в кінці літа – на початку осені в ірій [5], журавель символізує печаль, смуток, а повертаючись щовесни на Батьківщину сповіщає про відродження природи. Щороку у 2-гу неділю вересня світ відзначає Міжнародний день журавля. У 2021 році це свято припадає на 12 вересня.

(Виготовлення журавлика – до 5 хв)

Учитель. Прикріпіть журавликів на кордони України та продовжіть речення: «Я бажаю Україні...».

(Діти підходять до карти, озвучують побажання та прикріплюють журавликів на лінію кордону).

III. Підсумок уроку

Учитель. Сьогодні на уроці ви були науковцями, технологами, розвивали власну математичну, інформаційно-комунікаційну, культурну, громадянську та соціальну компетентності. Ви розвивались, ставали кращими, творили самих себе і разом з тим творили незалежну Україну.

Я бажаю всім, щоб ваші серця наповнювалися гордістю за нашу незалежну державу, прагненням до єдності та порозуміння, а плідна праця була надійною запорукою щасливого майбутнього! Дякую всім за роботу!

Електронні ресурси

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. [Електронний ресурс] Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Концепція розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти). [Електронний ресурс] Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/960-2020-%D1%80#Text>
3. Де така ще є земля [Електронний ресурс] Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=le4knEfkgqE&ab_channel=%D0%A2%D0%B0%D0%BC%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%91%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D1%82%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0
4. Історія України за 3 хвилини [Електронний ресурс] Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=gKmgfU8KxY&ab_channel=UA%3A%D0%9F%D0%B5%D1%80%D1%88%D0%B8%D0%B9
5. Ірій (значення). Вікіпедія. [Електронний ресурс] Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D1%80%D1%96%D0%B9_\(%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D1%80%D1%96%D0%B9_(%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F))
6. Конспекти уроків, сценарії виховних заходів, підготовка до ДПА та ЗНО 2021 [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://erudyt.net/vixovni-zaxodi>
7. Облітав журавель. Платон Воронько. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=13000>
8. Як зробити японського журавлика з паперу поетапно. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://samodelki.org/origami-zhuravlik-iz-bumagi/>
9. Оригамі. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D1%80%D0%B8%D0%B3%D0%B0%D0%BC%D1%96>
10. Перлина України [Електронний ресурс] Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=fay4etkp-Jg&ab_channel=%D0%A2%D0%B5%D1%82%D1%8F%D0%BD%D0%B0%D0%9F%D0%B0%D0%BD%D1%87%D1%83%D0%BA
11. Рябовол Л.Т. Державний суверенітет: наукові підходи до визначення поняття і ступеня обмежень в умовах глобалізації. / Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. – Випуск №3 (43). – 2019 [Електронний ресурс] Режим доступу: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/32801/1/VPSP2019-3_262-266.pdf
12. Сосюра В. Любіть Україну, як сонце, любіть [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://poetyka.uazone.net/default/pages.phtml?place=sosura&page=sosura13>
13. Що таке STEAM-освіта і чому вона така популярна. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://life.pravda.com.ua/columns/2019/03/26/236224/>
14. 30 років незалежності України. Для кожного українця пам'ятна медаль. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://nezalezhnist30.com.ua/>